

LBAS

Sociālās drošības jautājumi,

aktualitātes 2017. gadā

www.arodbiedribas.lv

IZMAIŅAS SOCIĀLĀS DROŠĪBAS JOMĀ 2017.GADĀ

No 2017.gada 1.janvāra **MINIMĀLĀ DARBA ALGA** pirms nodokļu nomaksas ir **380 EURO MĒNESĪ**.

Minimālā darba alga ir pati zemākā mēneša darba alga, kas visiem darba devējiem obligāti jānodrošina saviem darbiniekiem, ja darbinieks ir nostrādājis **visas mēnesī noteiktās darba stundas** (normālā darba laika stundu skaits mēnesī).

Minimālā stundas tarifa likme (*euro*) = 380 / normālā darba laika stundu skaits mēnesī, tai skaitā svētku dienu stundu skaits, ja darbinieks neveic darbu svētku dienā, kas iekrīt darbiniekam noteiktajā darba dienā.

Normālā darba laika ietvaros tiek noteikts:

- ✓ darba dienu stundu skaits;
- ✓ svētku dienu stundu skaits, kas tiek apmaksāts, ja darbinieks neveic darbu šajās svētku dienās, kas iekrīt darba dienās;
- ✓ stundu skaits pirms svētku dienās, kas tiek apmaksāts un darbinieks neveic darbu šajās pirms svētku dienu stundās.

Piemēram: 2017.gada maijā ir jānostrādā 167 darba stundas, bet jāapmaksā 184 stundas (t.sk. divu svētku dienas, t.i., 1.maijs un 4.maijs jeb 16 stundas un aprēķinātā darba alga ir (184 x 2,0652 = 380 EUR).

Ja darbinieks strādā svētku dienā, kas iekrīt darbiniekam noteiktajā darba dienā, tad papildus apmaksātām normālā darba laika ietvaros noteiktajām stundām, samaksā piemaksu par darbu svētku dienā 100% apmērā no attiecīgā mēneša aprēķinātās minimālās stundas tarifa likmes.

Piemēram: 2017.gada maijā mēneša darba alga ir 184 stundas x 2,0652 (minimālā stundas tarifa likme) = 380 EUR + piemaksa par svētku dienām (16 stundas (svētku dienu stundas) x 2,0652 (minimālā stundas tarifa likme)) = 413,04 EUR.

Virsstundas tiek aprēķinātas pēc mēnesī noteikto nostrādāto darba dienu stundu skaita un nostrādāto vai nenostādāto svētku dienu skaita, pirms svētku dienu stundu skaita, kas iekrīt darba dienās, kopsummas.

Piemēram: 2017.gada jūnijā, ja darbinieks nostrādā mēnesī noteiktās darba dienu stundas (167 stundas) un nostrādā svētku dienas stundas (8 stundas), kas iekrīt darba dienā (167 + 8), tad darbiniekam virsstundas tiek aprēķinātas sākot ar 176 stundu; ja darbinieks nostrādā mēnesī noteiktās darba dienu stundas (167 stundas) un nestrādā svētku dienas stundas (8 stundas), kas iekrīt darba dienā, bet, tā kā svētku dienas stundas ir apmaksātas un iekļaujas normālā darba laika ietvaros, tad tās jāpieskaita neskatoties uz faktisko nostrādāto stundu skaitu (167 stundas), un darbiniekam virsstundas tiek aprēķinātas sākot ar 176 stundu, bet praktiski darbinieks virsstundas strādās sākot ar 168 stundu.

Darbiniekiem, kuriem ir noteikta **summētā darba laika uzskaites sistēma** un kuri pārskata periodā, kas ir garāks par vienu mēnesi, nostrādājuši visu normālā darba laika ietvaros noteikto darba laiku (stundas), darba devējs nodrošina, ka aprēķinātās darba algas kopsumma pārskata perioda beigās nav mazāka par 380 EUR, reizinot ar mēnešu skaitu pārskata periodā.

Darbiniekiem, kuriem **noteikts nepilns darba laiks**, minimālo mēneša darba algu nosaka proporcionāli nostrādātajam laikam.

Tabula Nr.1

Minimālās stundas tarifa likmes apmērs darbiniekiem, kuri strādā 5 darba dienu nedēļā un 40 stundas nedēļā pa 2017.gada mēnešiem (saskaņā ar Darba likuma (DL) 131.panta 1.punktu un 133.panta 1.punktu)								
Mēnesis	Nostrādāto stundu skaits	Aprēķinātā minimālā mēneša darba alga, EUR (2 x 9)	Apmaksātās atlīdzības attaisnojošu iemeslu dēļ		Aprēķinātā apmaksājamā atlīdzība, EUR (4 + 5) x 9	Kopā aprēķinātā un izmaksājamā minimālā mēneša darba alga, EUR (3 + 6)	Valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga, EUR	Minimālā stundas tarifa likme, EUR (8 / (2 + 4 + 5))
			svētku dienu stundu skaits (saskaņā ar DL 74.panta pirmās daļas 8.punktu)	pirms svētku dienu stundu skaits (saskaņā ar DL 135.pantu)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Janvāris	176	380,0016	-	-	-	380,00	380	2,1591
Februāris	160	380,0000	-	-	-	380,00	380	2,3750
Marts	184	379,9968	-	-	-	380,00	380	2,0652
Aprīlis	143	339,6250	16 (14., 17.aprīlis)	1	40,3750	380,00	380	2,3750
Maijs	166	342,8232	16 (1., 4.maijs)	2**	37,1736	380,00	380	2,0652
Jūnijs	167	360,5697	8 (23.jūnijs)	1	19,4319	380,00	380	2,1591
Jūlijs	168	379,9992	-	-	-	380,00	380	2,2619
Augusts	184	379,9968	-	-	-	380,00	380	2,0652
Septembris	168	379,9992	-	-	-	380,00	380	2,2619
Oktobris	176	380,0016	-	-	-	380,00	380	2,1591
Novembris	167	360,5697	8 (20.novembris)*	1	19,4319	380,00	380	2,1591
Decembris	152	343,8088	16 (25., 26.decembris)	-	36,1904	380,00	380	2,2619

Avots: Labklājības ministrijas aprēķini

Tabula Nr.2

Minimālās stundas tarifa likmes apmērs pusaudžiem un darbiniekiem, kuri pakļauti īpašam riskam un kuri strādā 5 darba dienu nedēļā un 35 stundas nedēļā pa 2017.gada mēnešiem (saskaņā ar Darba likuma (DL) 131.panta 3.punktu, 132.panta otrās daļas 3.punktu un 133.panta 2.punktu)								
Mēnesis	Nostrādāto stundu skaits	Aprēķinātā minimālā mēneša darba alga, EUR (2 x 9)	Apmaksātās atlīdzības attaisnojošu iemeslu dēļ		Aprēķinātā apmaksājamā atlīdzība, EUR (4 + 5) x 9	Kopā aprēķinātā un izmaksājamā minimālā mēneša darba alga, EUR (3 + 6)	Valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga, EUR	Minimālā stundas tarifa likme, EUR (8 / (2 + 4 + 5))
			svētku dienu stundu skaits (saskaņā ar DL 74.panta pirmās daļas 8.punktu)	pirms svētku dienu stundu skaits (saskaņā ar DL 135.pantu)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Janvāris	154	379,9950	-	-	-	380,00	380	2,4675
Februāris	140	380,0020	-	-	-	380,00	380	2,7143
Marts	161	379,9922	-	-	-	380,00	380	2,3602
Aprīlis	125	339,2875	14 (14., 17.aprīlis)	1	40,7145	380,00	380	2,7143
Maijs	145	342,2290	14 (1., 4.maijs)	2**	37,7632	380,00	380	2,3602
Jūnijs	146	360,2550	7 (23.jūnijs)	1	19,7400	380,00	380	2,4675
Jūlijs	147	379,9950	-	-	-	380,00	380	2,5850
Augusts	161	379,9922	-	-	-	380,00	380	2,3602
Septembris	147	379,9950	-	-	-	380,00	380	2,5850
Oktobris	154	379,9950	-	-	-	380,00	380	2,4675
Novembris	146	360,2550	7 (20.novembris)*	1	19,7400	380,00	380	2,4675
Decembris	133	343,8050	14 (25., 26.decembris)	-	36,1900	380,00	380	2,5850

Avots: Labklājības ministrijas aprēķini

Ar 2016.gadu Latvijā tika ieviests **diferencētais neapliekamais minimums**. Tas nozīmē, ka 2016.gada laikā, saņemot ikmēneša algu, iedzīvotājiem vēl nekas nemainījās, jo piemēroja minimālo mēneša neapliekamo minimumu (75 euro). Tomēr 2017.gadā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju par 2016.gadu, iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājam ir tiesības atgūt pārmaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli no **taksācijas gada (2016.gada) laikā neizmantotās gada diferencētā neapliekamā minimuma daļas**.

Piemēram, personai, kurai alga 2016.gadā bija līdz 380 euro mēnesī, gada diferencētais neapliekamais minimums bija 1200 euro (100 euro mēnesī). Tātad, ja ik mēnesī algai jau ir piemērots minimālais neapliekamais minimums (mēnesī 75 euro, gadā 900 euro), tad gadā neizmantotā neapliekamā summa bija 300 euro (1200-900=300). Pārmaksāto nodokli – 69 euro (23% no 300) ir iespējams atgūt šogad – 2017.gadā, Valsts ieņēmumu dienestā iesniedzot gada ienākumu deklarāciju par 2016.gadu.

! Gada ienākumu deklarāciju var iesniegt jebkura fiziska persona, kura 2016.gadā ir bijusi nodarbināta un maksājusi iedzīvotāju ienākuma nodokli

Ar 2017.gada 1.janvāri neapliekamais minimums ir 60 euro, vienlaikus piemērojot gada diferencēto neapliekamo minimumu. Tas nozīmē, ka ir pieaudzis maksimālais gada neapliekamais minimums un 2017.gadā tas ir 1380 euro (115 euro mēnesī). Attiecīgi ir pieaudzis gada apliekamā ienākuma apmērs, līdz kuram piemēro maksimālo gada neapliekamo minimumu, un gada apliekamā ienākuma apmērs, virs kura piemēro tikai minimālo gada neapliekamo minimumu.

Nākamajos gados ikmēneša neapliekamais minimums samazināsies:

2018.gadā neapliekamais minimums būs 40 euro,

2019.gadā – 20 euro,

2020.gadā – 0 euro,

vienlaikus palielināsies maksimālais gada neapliekamais minimums:

2018.gadā – 1560 euro (130 euro mēnesī),

2019.gadā – 1740 euro (145 euro mēnesī),

2020.gadā – 1920 euro (160 euro mēnesī).

Maksātāja gada diferencēto neapliekamo minimumu aprēķina saskaņā ar formulu¹, kuru nosaka Ministru kabinets un kurā ņem vērā nodokļa maksātāja gada apliekamos ienākumus:

- ✓ Strādājošajiem, kuriem ienākumi nepārsniedz 400 euro mēnesī (4800 euro gadā), maksimālais neapliekamais minimums ir 115 euro mēnesī (1 380 euro gadā).
- ✓ Strādājošajiem, kuriem ienākumi ir virs 1100 euro mēnesī (13 200 euro gadā), neapliekamais minimums ir 60 euro mēnesī.
- ✓ Strādājošajiem, kuru ienākumi ir mazāki nekā 1100 euro mēnesī (13 200 euro gadā), 2017. gadā atkarībā no viņu algas lieluma pienāksies paaugstināts neapliekamais minimums.

2017.gadā **atvieglojums par apgādājamo personu** nemainās un tas ir **175 euro** mēnesī par katru apgādājamo. Nodokļa atvieglojums attiecas tikai uz nepilngadīgu bērnu un uz bērnu, kamēr viņš turpina vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iegūšanu, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, aizbildnībā vai aizgādībā esošām personām, kā arī personām (laulāto, vecākiem, vecvecākiem, bērniem, kas sasnieguši 18 gadu vecumu), ja minētās personas nestrādā, tām saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir noteikta invaliditāte, kā arī tās nesaņem ar nodokli apliekamus ienākumus vai valsts pensiju.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa **neapliekamais minimums pensijas saņēmējiem** tiek saglabāts līdzšinējā apmērā – **235 euro mēnesī (2 820 euro gadā)**.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme 2017.gadā palika nemainīga un ir 23 %.

¹ - 2016. gada 5. janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 1 "Noteikumi par neapliekamā minimuma un nodokļa atvieglojuma apmēru iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanai"

! Sākot ar **2017.gada 1.janvārī** ir veiktas būtiskas izmaiņas likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” attiecībā uz darba devēja apmaksātajiem **darba koplīgumā** noteiktajiem darbinieka ēdināšanas izdevumiem – šiem maksājumiem netiek piemērots algas nodoklis, ja netiek pārsniegti **480 euro gadā** (vidēji 40 euro mēnesī) un darba devējs izpilda šādus nosacījumus:

- darba devēja apmaksātie darba koplīgumā noteiktie visu darbinieku ēdināšanas izdevumi nepārsniedz **piecus procentus** no darba devēja gada kopējā bruto algu fonda;
- darba devējs nodarbina vismaz **sešus darbiniekus**;
- darba devējam nav nodokļu (nodevu) parādu (tai skaitā valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu parādu), kas kopsummā pārsniedz 150 euro;
- darba devējs pēdējo divu taksācijas gadu laikā nav atzīts par vainīgu tādos pārkāpumos kā nelikumīga valstu pilsoņu vai pavalstnieku nodarbināšana, kuri nav Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi vai pavalstnieki, personas nodarbināšana bez rakstveidā noslēgta darba līguma, darbā notikuša nelaimes gadījuma neizmeklēšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām vai slēpšana, ja šā nelaimes gadījuma rezultātā nodarbinātajam radušies smagi veselības traucējumi vai iestājusies nāve
- darba devējs ir veicis saimniecisko darbību vismaz vienu pilnu kalendāra gadu;
- darba devējam nav pasludināts maksātnespējas process, nav apturēta tā saimnieciskā darbība vai tas netiek likvidēts.

Nodokļa atbrīvojumu nepiemēro, ja darba devējs ir valsts, pašvaldības, publiskas personas vai publiski privātā kapitālsabiedrība.

2017.gadā nav notikušas izmaiņas **attiecībā uz attaisnotiem izdevumiem** par izglītību un ārstniecības pakalpojumiem. Attaisnoto izdevumu summu nosaka Ministru kabinets, 2017.gadā tā ir **215 euro**. No šādas summas, iesniedzot deklarāciju, kā pārmaksāto nodokli var atgūt 23% (iedzīvotāju ienākuma nodoklis), t.i., 49,45 euro.

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, attaisnotie izdevumi ārstniecībai un izglītībai ir šādi:

- 1) izglītības izdevumi;
 - par augstākās izglītības un visu pakāpju profesionālās izglītības iegūšanu, kā arī par specialitātes (profesijas, amata, aroda) iegūšanu valsts akreditētās Latvijas izglītības iestādēs, kā arī Eiropas Savienības dalībvalstu un Eiropas Ekonomikas zonas valstu mācību iestādēs vai valsts akreditētās izglītības programmas apgūšanu;
 - par apmācību darbā, profesijā, amatā vai arodā nepieciešamo iemaņu iegūšanai un uzlabošanai;
 - par profesionālās sagatavotības līmeņa paaugstināšanu (izdevumi par jebkurām mācībām, kas paplašina fiziskās personas profesionālās zināšanas);
 - par interešu izglītības programmu ([Izglītības likuma](#) izpratnē) apgūšanu bērniem līdz 18 gadu vecumam;
- 2) izdevumi par medicīnas un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu un veselības apdrošināšanas prēmijas maksājumi.

Valsts ieņēmumu dienests (VID) paskaidro: attaisnotos izdevumos par interešu izglītības apgūšanu bērniem līdz 18 gadu vecumam būs iekļaujami veiktie maksājumi par tādu pulciņu apmeklējumu, kurus būs nodrošinājusi izglītības iestāde vai citas juridiskās un fiziskās personas, kuras nav reģistrētas Izglītības iestāžu reģistrā, bet pašvaldībā ir saņēmušas attiecīgas licences. Nodokļu pārmaksu 23% apmērā varēs atgūt 2018. gadā, iesniedzot Valsts ieņēmumu dienestā gada ienākumu deklarāciju par 2017. gadu.

Nodokļa maksātājam, lai **apliecinātu savus un savu ģimenes locekļu izdevumus par specialitātes un izglītības iegūšanu** un atgūtu pārmaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju par 2016.gadu, deklarācijai vairs nav jāpievieno maksājuma dokumentu (čeku, maksājuma uzdevumu) kopijas, kas apliecina minēto izdevumu rašanos. No 2016.gada tika ieviesta elektroniska informācijas apmaiņa starp vispārējām, profesionālajām, augstākajām vai speciālajām izglītības iestādēm un Valsts ieņēmumu dienestu. Vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iestādes nosūta Valsts ieņēmumu dienestam elektroniski informāciju par izglītojamā mācībām (samaksāto summu, kā arī fiziskās personas kodu vai juridiskās personas reģistrācijas numuru, kura veikusi maksājumu par mācībām) vienreiz gadā līdz pēctaksācijas gada 1.februārim (šogad līdz 2017.gada 1.februārim par 2016.gadu). Savukārt Valsts ieņēmumu dienests iekļauj saņemto informāciju Elektroniskās deklarēšanas sistēmā gada ienākumu deklarācijas sagatavē.

Strādājošais pensionārs var izmantot tiesības iekļaut gada deklarācijā attaisnotos izdevumus par izglītību un medicīniskajiem pakalpojumiem, zobārstniecības pakalpojumiem, plānveida operācijām un citiem pakalpojumiem. Ja pensionārs saņem tikai pensiju, attaisnotos izdevumus par izglītību, ārstniecības pakalpojumiem savā deklarācijā var iekļaut kāds no strādājošiem maksātāja ģimenes locekļiem.

Ar 2017.gadu ir palielināts sociālās apdrošināšanas iemaksu objekta **maksimālais apmērs** sociāli apdrošinātiem cilvēkiem un tas ir **52 400 euro** gadā.

2016.gadā tika ieviests jauns nodoklis – **solidaritātes nodoklis**². Solidaritātes nodoklis jāmaksā tikai par tiem darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem, kuru ienākumi **pārsniedz** valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksu objekta maksimālo apmēru – **52 400 euro gadā**. Algas daļai, kas pārsniedz 52 400 euro, ir piemērota attiecīgajam apdrošinātās personas statusam atbilstošā obligāto iemaksu likme. Vispārējā gadījumā tie ir 34,09%. Samaksātais solidaritātes nodoklis netiek ņemts vērā, nosakot sociālās apdrošināšanas pakalpojuma apmēru.

2017.gadā paliek nemainīga valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksu (VSAOI) likme, kas strādājošajiem vispārējā gadījumā ir **34,09%** apmērā no darba ienākumiem, no kuriem **23,59% veiks darba devējs** un **10,50% - darba ņēmējs**. Ar 2017.gadu ir mainījies valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījums pa sociālās apdrošināšanas veidiem. Ja darba ņēmējs tiek apdrošināts visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, obligāto iemaksu likmes (**34,09%**) sadalījums pa sociālās apdrošināšanas veidiem ir šāds³:

- 1) valsts pensiju apdrošināšanai (turpmāk – pensiju apdrošināšana) – 24,54 %;
- 2) sociālajai apdrošināšanai bezdarba gadījumam – 1,90 %;
- 3) sociālajai apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām (turpmāk – darba negadījumu apdrošināšana) – 0,48 %;
- 4) invaliditātes apdrošināšanai – 2,30 %;
- 5) maternitātes un slimības apdrošināšanai – 3,49 %;
- 6) vecāku apdrošināšanai – 1,38 %.

Savukārt darba ņēmējiem, kuri ir sasnieguši pensijas vecumu, vai kuriem ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi) 2017.gadā likme ir augstāka un tā ir **29,73 %** (2016.gadā – 28,75 %), kur darba devējs maksā 20,57 % un darba ņēmējs – 9,16 % (2016. gadā – 19,90 % un 8,85 %).

Tiem darba ņēmējiem, kuri saņem izdienas pensijas vai cilvēkiem ar invaliditāti – valsts speciālās pensijas saņēmējiem, 2017.gadā iemaksu likme ir **31,57 %** (2016.gadā – 31,08%), kur darba devējs maksā 21,85 %, bet darba ņēmējs - 9,72 % (2016. gadā – 21,51 % un 9,57 %)

Obligātā sociālo iemaksu likme pašnodarbinātajam 2017.gadā noteikta **31,13 %** apmērā no obligāto iemaksu objekta (2016.gadā – 30,58 %). Savukārt cilvēkiem, kuri pensiju apdrošināšanai pievienojušies brīvprātīgi, iemaksu likme 2017.gadā ir **24,54 %** (2016. gadā – 23,86 %).

Tabula Nr.3

Obligāto iemaksu likme atsevišķām maksātāju kategorijām 2017.gadā

Darba ņēmēji, kas apdrošināti visiem sociālās apdrošināšanas veidiem	34,09%
Darba ņēmēji, kuri sasnieguši pensijas vecumu	29,73%
Darba ņēmēji, kuri ir izdienas pensijas saņēmēji vai invalīdi- valsts speciālās pensijas saņēmēji	31,57%
Darba ņēmēji, kas tiek nodarbināti brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā	28,74%
Darba ņēmēji, kuri sasnieguši pensijas vecumu, un tiek nodarbināti brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā	24,54%
Pašnodarbinātie	31,13%
Pašnodarbinātie, kuri sasnieguši pensijas vecumu	29,25%
Namīpašnieki, zemes iznomātāji	26,38%
Ārvalstu darba ņēmēji pie darba devēja - ārvalstnieka	31,71%

² Solidaritātes nodokļa likums, stājās spēkā 01.01.2016.

³ 2016. gada 6. decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 759 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem"

Ar **2017.gada 1.janvāri** stājās spēkā grozījumi likumā „Par valsts sociālo apdrošināšanu” nosakot, ka Autopārvadājumu likuma 35.pantā minētais pārvadātājs maksā obligāto iemaksu avansu **130 euro** kalendāra mēnesī par katru vieglo taksometru, ar kuru tiek veikti pārvadājumi.

Ar **2017.gada 1.janvāri** ir stājies spēkā jauns likums „Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums”, nosakot, ka valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksas ir fiksēts maksājums, ko jaunuzņēmums veic par darba ņēmēju. Ja jaunuzņēmums par darba ņēmēju veic fiksēto maksājumu, tad darba ņēmējs ar darba devēja starpniecību veic papildu obligātās iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai vai iemaksas privātajā brīvprātīgajā pensiju shēmā (10% apmērā no bruto ienākuma un fiksētā maksājuma objekta starpības).

Sākot ar 2017.gada 1.jūliju stāsies spēkā grozījumi attiecībā uz darba devēju sniegto informāciju par darba ņēmējiem – darba ņēmējs tiks reģistrēts kā sociāli apdrošināta persona ar datumu, ko norādījis darba devējs, taču ne agrāk kā 60 dienas pirms dienas, kad darba devējs iesniedzis ziņas par darba ņēmēja statusu.

Sākot ar 2017. gadu uzturlīdzekļu saņemšanas regulējumā ir notikušas daudzas būtiskas izmaiņas:

- no 1.janvāra ir palielinājies **minimālais uzturlīdzekļu apmērs** saistībā ar minimālās mēnešalgas palielināšanos, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam
 - 25% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas katram bērnam no viņa dzimšanas līdz 7 gadu vecumam (**95 eiro** mēnesī) (iepriekš **92,5 euro mēnesī**);
 - 30% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas katram bērnam no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai (**114 eiro** mēnesī) (iepriekš **111 euro mēnesī**).
- no **1.februāra** uzturlīdzekļu parādnieku dati pieejami portālā www.latvija.lv kā elektronisks pakalpojums, autentificējoties ar elektronisko identifikācijas karti, elektronisko parakstu vai internetbanku (uzturlīdzekļu parādnieku dati vairs nebūs publiski pieejami ikvienai personai). Taču jaunā kārtība paredz, ka parādnieka iekļaušanai sarakstā vairs nebūs nepieciešama otra vecāka piekrišana;
- no **31.marta** ir stājies spēkā vienkāršota un ātrāka uzturlīdzekļu saņemšanas kārtība, vēršoties Uzturlīdzekļu Garantiju Fonda (UGF) administrācijā administratīvā procesa kārtībā (lai saņemtu uzturlīdzekļus no valsts, vairs nav jādodas uz tiesu, bet uzreiz jāvēršas Fonda administrācijā ar iesniegumu);
- no **1.februāra** ir iespēja noslēgt vienošanos ar UGF administrāciju par uzturlīdzekļu parāda atmaksu (jaunais regulējums paredz iespēju parādniekam noslēgt vienošanos ar Fonda administrāciju par individuālu uzturlīdzekļu parāda atmaksas kārtību);
- no **1.aprīļa** UGF administrācija var lemt par transportlīdzekļu vadīšanas aizliegumu uzturlīdzekļu parādniekiem ar vairākiem nosacījumiem, taču izņemot gadījumus, ja parādnieks ir persona ar invaliditāti, ilgstoši slimo vai tas varētu radīt būtisku kaitējumu parādnieka vai no viņa atkarīgas personas vai cita viņa aprūpē esoša bērna interesēm, tiesības ir nepieciešamas profesionālo pienākumu veikšanai vai parādnieka aprūpē ir bērns ar invaliditāti un nav iespējams izmantot citus transportlīdzekļus;
- no **1.septembra** valsts garantētie uzturlīdzekļi – līdz 21 gada vecumam, kuri turpina iegūt pamatizglītību, vidējo izglītību, arodizglītību vai speciālo izglītību Latvijā arī pēc pilngadības iestāšanās.

Ar **2017.gada 1.janvāri** slimības pabalstu izmaksā personām, kurām darba nespēja iestājusies nodarbinātības periodā, t.i., ja personai darba nespēja iestājusies mēneša laikā pēc darba attiecību pārtraukšanas, tai nebūs tiesību uz slimības pabalstu.

Ar **2017.gada 1.janvāri** tiesības uz slimības pabalstu netiek noteiktas personai, kurai pārejoša darba nespēja iestājusies mēneša laikā pēc iemaksu perioda beigām.

Slimības un maternitātes pabalsta piešķiršanai Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā ir jāiesniedz darbnespējas lapas B oriģināls, ko var nosūtīt arī pa pastu, un iesniegums, kurā jānorāda personas dati un kredītiestādes konts. Ja darbnespējas lapa ir izsniegta elektroniski, tad jāiesniedz tikai iesniegums pabalsta piešķiršanai, visērtāk to var izdarīt, aizpildot e-iesniegumu portālā www.latvija.lv.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra atgādina, ka nodarbinātajam nav tiesību vienlaikus saņemt slimības vai maternitātes pabalstu un darba ienākumus. Tāpēc, nosakot tiesības uz slimības pabalstu, Valsts

sociālās apdrošināšanas aģentūra pārbaudīs, vai pabalsta pieprasītājam darba nespējas periodā nav reģistrēti darba ienākumi, lai nerastos pabalsta pārākums. Šo informāciju Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra saņem no Valsts ieņēmumu dienesta.

Pieprasot paternitātes pabalstu, bērna tēvam nav jāiesniedz darba devēja rakstisks apliecinājums par atrašanos atvaļinājumā sakarā ar bērna piedzimšanu. Paternitātes pabalsta piešķiršanai bērna tēvam jāiesniedz tikai iesniegums. Informāciju par atrašanos atvaļinājumā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra saņem no Valsts ieņēmumu dienesta. Savukārt darba devējam ir pienākums iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā ziņas par bērna tēvam sakarā ar bērna piedzimšanu piešķirtā atvaļinājuma sākuma datumu un datumu, ar kuru bērna tēvs atsāk darbu pēc atvaļinājuma.

Sākot ar **2017.gada 1.janvāri** tiesības uz paternitātes pabalstu ir **vienam no vecākiem sakarā ar ārpusģimenes aprūpē esoša bērna vecumā līdz trim gadiem adopciju.**

Kopš 2016.gada 1.janvāra Ir saīsināts pabalstu pieprasīšanas laiks – slimības, maternitātes, paternitātes un vecāku pabalstu, kā arī apbedīšanas pabalstu un apdrošināšanas atlīdzību (atlīdzība par darbspēju zaudējumu, atlīdzība par apgādnieka zaudējumu un papildu izdevumu kompensācija) **var pieprasīt 6 mēnešu laikā** no apdrošināšanas gadījuma iestāšanās dienas. Iepriekš šos pakalpojumus bija tiesības pieprasīt 12 mēnešu laikā no apdrošināšanas gadījuma iestāšanās dienas.

Piemēram: ja bērna tēvam atvaļinājums sakarā ar bērna piedzimšanu piešķirts laikā no 2017.gada 10.janvāra līdz 19.janvārim, tad iesniegums paternitātes pabalsta piešķiršanai ir jāiesniedz sešu mēnešu laikā, proti, līdz 2017.gada 10.jūlijam.

Kopš 2016.gada ir paplašināta daudzbērnu ģimeņu definīcija, kas nosaka, ka daudzbērnu ģimene ir ģimene, kuras aprūpē ir trīs vai vairāki bērni līdz 24 gadiem, tai skaitā audžuģimenē ievietoti un aizbildnībā esoši bērni, kamēr viņi iegūst vispārējo, profesionālo, augstāko vai speciālo izglītību.

2017.gadā turpina darboties Latvijas Goda ģimenes apliecības „3+ Ģimenes karte”. Šīs kartes piešķir, ja ģimenē ir trīs vai vairāk bērnu līdz 18 gadu vecumam vai līdz 24 gadu vecumam, ja bērns mācās. Tās mērķis ir veicināt daudzbērnu ģimeņu labklājību, sniedzot atvieglojumus dažādu pakalpojumu saņemšanā daudzbērnu ģimenei. Iesniegumu par kartes piešķiršanu var iesniegt elektroniski, portāla www.godagimene.lv sadaļā „Piesakies kartei”, kā arī personīgi Sabiedrības integrācijas fondā, Aspazijas bulvārī 24, 3.stāvā, Rīgā, uzrādot personu apliecinošu dokumentu.

Turpinās **atbalsts norēķiniem par elektrību** un 2017. gadā to var saņemt:

- ✓ daudzbērnu ģimenes, kurās ir trīs un vairāk bērni vai aizbilstamie vecumā līdz 18 gadiem, kā arī vecumā no 18 līdz 24 gadiem, ja viņi mācās;
- ✓ personas ar 1. grupas invaliditāti;
- ✓ ģimenes, kuru aprūpē ir bērns invalīds vecumā līdz 18 gadiem;
- ✓ trūcīgas un maznodrošinātas personas.

Atbalsts sniedz iespēju katru mēnesi **pirmās 100** (personām ar 1. grupas invaliditāti, ģimenēm ar bērnu invalīdu vai trūcīgām un maznodrošinātām personām) vai **300** (dauzbērnu ģimenēm) mēnesī patērētās kilovatstundas, kā arī sadales sistēmas pakalpojumus apmaksāt par zemāku cenu. Lai saņemtu atbalstu, ir jāaizpilda pieteikums AS Latvenergo. Trūcīgām un maznodrošinātām personām atbalstam nav jāpiesakās – nepieciešamos datus sniegs Jūsu pašvaldības sociālais dienests un atbalsts tiks piešķirts automātiski nākamajā mēnesī pēc trūcīgas vai maznodrošinātas personas statusa saņemšanas. 1. grupas invalīdi un ģimenes ar bērnu invalīdu atbalstu saņems no mēneša, kurā iesniegts pieteikums atbalsta saņemšanai, neatkarīgi no pieteikšanās datuma. Savukārt daudzbērnu ģimenēm, kuras vēlas saņemt atbalstu no mēneša 1. datuma, pieteikums ir jāiesniedz līdz attiecīgā mēneša 19. datumam. Ja atbalsta saņemšanai pieteiksieties pēc 19. datuma, tad atbalsts jums tiks piešķirts no nākamā mēneša 1. datuma. Piešķirtais atbalsts būs spēkā līdz 2017. gada beigām.

PABALSTU VEIDI UN APMĒRI

Tabula Nr.3

Valsts sociālie pabalsti⁴

Veids	Piešķiršanas nosacījumi	Apmērs 2017.gadā
Bērna piedzimšanas pabalsts	Vienreizējs pabalsts sakarā ar bērna piedzimšanu vai bērna vecumā līdz gadam paņemšanu aizbildnībā.	421,17 euro par katru bērnu Piešķir no bērna 8.dzīvības dienas. Var pieprasīt 6 mēnešu laikā no bērna astotās dzīvības dienas (tiesību rašanās dienas) vai aizbildnības nodibināšanas dienas, ja bērns ņemts aizbildniecībā līdz viena gada vecumam
Bērna kopšanas pabalsts	Pabalstu piešķir personai (nodarbinātai vai nenodarbinātai), kura kopj bērnu līdz divu gadu vecumam.	171 euro mēnesī par bērna kopšanu līdz 1,5 gadam. 42,69 euro mēnesī par bērna kopšanu no 1,5 līdz 2 gadiem. Piemaksa par dvīņu vai vairāku vienās dzemdībās dzimušu bērnu kopšanu līdz 1,5 gadam – 171 euro mēnesī par katru nākamo bērnu; no 1,5 līdz 2 gadiem – 42,69 euro par katru nākamo bērnu. Par viena un tā paša bērna kopšanu vienlaikus ir tiesības saņemt vecāku pabalstu un bērna kopšanas pabalstu.
Ģimenes valsts pabalsts	Regulāri izmaksājams pabalsts no bērna viena gada līdz 15 gadu vecumam vai līdz 19 gadu vecumam, ja bērns pēc 15 gadu vecuma sasniegšanas turpina mācības vidējās vai profesionālās izglītības iestādē.	Par pirmo bērnu - 11,38 euro mēnesī, par otro bērnu ģimenē pabalsts būs 22,76 euro jeb 2 reizes lielāks, par trešo bērnu un nākamajiem bērniem – 34,14 euro jeb 3 reizes lielāks nekā par pirmo bērnu ģimenē. No bērna 1 gada vecuma līdz 15 gadiem. Ir tiesības saņemt līdz 19 gadiem, ja turpina mācīties vispārējās izglītības vai profesionālās izglītības iestādē un nesaņem stipendiju, un ja jauniešis/te nav stājies laulībā.
Bērna invalīda kopšanas pabalsts	Regulāri izmaksājams pabalsts personai, kas kopj bērnu invalīdu vecumā līdz 18 gadiem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Nepieciešams speciāls Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums.	213,43 euro mēnesī
Pabalsts invalīdam, kuram nepieciešama kopšana	Regulāri izmaksājams pabalsts invalīdam vecumā pēc 18 gadiem, kuram sakarā ar smagiem funkcionāliem	213,43 euro mēnesī

⁴ Valsts sociālos pabalstus piešķir Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (tekstā - VSAA).

	traucējumiem nepieciešama īpaša kopšana. Nepieciešams speciāls Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums.	
Piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu	Regulāri izmaksājama piemaksa, ja ģimenes valsts pabalsts piešķirts par bērnu invalīdu, kas nav sasniedzis 18 gadu vecumu.	106,72 euro mēnesī
Pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu	Regulāri izmaksājams pabalsts aizbildnim par katru aizbildnībā esošo bērnu.	Pabalsta apmērs mēnesī ir vienāds ar Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam. Minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam nosaka: - katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas (95 euro) - katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas (114 euro)
Atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu	Regulāri izmaksājamais pabalsts aizbildnim par aizbildņa pienākumu pildīšanu.	54,07 euro mēnesī Atlīdzības apmērs nav atkarīgs no aizbildnībā esošo bērnu skaita.
Atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu	Regulāri izmaksājamais pabalsts audžuģimenei par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.	113,83 euro mēnesī Atlīdzības apmērs nav atkarīgs no audžuģimenē esošo bērnu skaita.
Atlīdzība par adoptējamā bērna aprūpi	Regulāri izmaksājamais pabalsts adoptētājam, ko piešķir par adoptējamā bērna pirmsadopcijas aprūpi līdz stājas spēkā tiesas spriedums par adopcijas apstiprināšanu.	Atlīdzības apmērs mēnesī ir vienāds ar bērna kopšanas pabalsta apmēru personai, kura kopj bērnu vecumā līdz pusotram gadam (171 euro) Atlīdzības apmērs nav atkarīgs no adoptētāja aprūpē nodoto bērnu skaita.
Atlīdzība par adopciju	Vienreizējs pabalsts, ko piešķir bērna adoptētājam par katru adoptēto bērnu, kas ir atradies ārpusģimenes aprūpē (audžuģimenē, aizbildnībā vai bērnu aprūpes iestādē).	1422,87 euro par katru bērnu

<p>Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts</p>	<p>Regulāri izmaksājams pabalsts, ja personai nav tiesību saņemt valsts pensiju (izņemot apgādnieka zaudējuma pensiju invalīdam) vai apdrošināšanas atlīdzību. Pabalstu piešķir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - invalīdiem (tai skaitā invalīdiem kopš bērnības), kuri pārsnieguši 18 gadu vecumu; - nenodarbinātiem cilvēkiem, kuri sasnieguši valstī noteikto pensionēšanās vecumu; - apgādnieku zaudējušiem bērniem vecumā līdz 18 gadiem vai līdz 20 un 24 gadiem, ja bērns mācās vispārējās vai profesionālās izglītības iestādē vai arī studē augstskolā. 	<p>83,24 euro mēnesī cilvēkiem ar I invaliditātes grupu; 76,84 euro mēnesī cilvēkiem ar II invaliditātes grupu; 138,73 euro mēnesī cilvēkiem ar I invaliditātes grupu kopš bērnības; 128,06 euro cilvēkiem ar II invaliditātes grupu kopš bērnības.</p> <p>Pabalsta par asistenta izmantošanu cilvēkiem ar I grupas redzes invaliditāti apmērs ir 17,07 euro nedēļā (par 10 stundām), pabalstu piešķir un izmaksā VSAA.</p>
<p>Pabalsts transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās</p>	<p>Regulāri izmaksājams pabalsts invalīdam un bērnam invalīdam ar pārvietošanās grūtībām. Nepieciešams speciālais Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums.</p>	<p>79,68 euro - pabalstu izmaksā divas reizes gadā par katru pilnu sešu mēnešu periodu.</p>
<p>Valsts sociālais pabalsts ČAES avārijas seku likvidēšanas dalībniekam vai mirušā ģimenei</p>	<p>Regulāri izmaksājams valsts speciālais pabalsts Černobiļas AES (ČAES) avārijas seku likvidēšanas dalībniekam vai mirušā ČAES avārijas seku likvidēšanas dalībnieka ģimenei (bērniem vecumā līdz 18 gadiem vai 24 gadiem, ja viņi mācās). Mirušā ģimene, neatkarīgi no ģimenes locekļu skaita, var saņemt vienu pabalstu mēnesī.</p>	<p>100,00 euro mēnesī.</p>
<p>Valsts speciālais pabalsts Latvijas neatkarības atgūšanas procesā bojā gājušo personu bērniem.</p>	<p>Regulāri izmaksājams valsts speciālais pabalsts 1991.gada janvāra barikāžu un augusta puča laikā bojā gājušo cilvēku bērniem vecumā līdz 18 gadiem vai līdz 24 gadiem, ja bērns mācās vidējā speciālajā vai augstākajā mācību iestādē.</p>	<p>Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts divkārtšā apmērā – 128,06 euro mēnesī .</p>

Valsts sociālās apdrošināšanas pabalsti⁵

Veids	Apmērs 2017.gadā
Maternitātes pabalsts	<p>Pabalsta apmērs ir 80% no personas vidējās apdrošināšanas iemaksu algas.</p> <p>Pirmā daļa tiek maksāta par grūtniecības atvaļinājuma 56 vai 70 dienām. Otro daļu – par 56 vai 70 kalendārajām dienām - maksā pēc bērna piedzimšanas.</p> <p>Grozījumi 2017.gadā - ja persona grūtniecības vai dzemdību atvaļinājuma laikā zaudē darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusu, maternitātes pabalstu izmaksā par visu grūtniecības atvaļinājuma un dzemdību atvaļinājuma laiku, par kuru izsniegta darbnespējas lapa.</p>
Paternitātes pabalsts	<p>Pabalsta apmērs ir 80% no personas vidējās apdrošināšanas iemaksu algas.</p> <p>Strādājošam tēvam ir tiesības saņemt atvaļinājumu sakarā ar bērna piedzimšanu, kas ilgst desmit kalendārās dienas. Šis atvaļinājums ir jāizmanto līdz bērna divu mēnešu vecumam.</p>
Slimības pabalsts	<p>No 11. slimības dienas VSAA piešķir slimības pabalstu – 80% apmērā no personas vidējās iemaksu algas.</p> <p>Pabalstu izmaksā ne ilgāk par 26 nedēļām, pamatojoties uz Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinumu, slimības pabalsta izmaksu var pagarināt, bet ne ilgāk par 52 nedēļām.</p> <p>Slimības pabalstu, ja kopjāt bērnu līdz 14 gadiem, piešķir un izmaksā no:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ bērna slimības 1. dienas līdz 14. dienai; ➤ no 15. līdz 21. dienai, ja kādu periodu bērnu kopjāt stacionārā <p>Grozījumi 2017.gadā - slimības pabalstu piešķir personai, ja par šo personu ir veiktas vai bija jāveic valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas slimības apdrošināšanai ne mazāk kā trīs mēnešus pēdējo sešu mēnešu periodā pirms slimības gadījuma, vai ne mazāk kā sešus mēnešus pēdējo 24 mēnešu periodā pirms slimības gadījuma, un personai ir darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statuss darba nespējas laikā.</p> <p>Ja darba nespēja turpinās pēc darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusa zaudēšanas, slimības pabalstu par nepārtrauktu darba nespēju turpina izmaksāt 30 kalendārās dienas no dienas, kad persona zaudējusi darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusu.</p> <p>Abi ierobežojumi neattiecas uz gadījumiem, kad tiek kopts slims bērns, kas nav sasniedzis 14 gadu vecumu.</p> <p>Ja personai vienlaikus ir tiesības gan uz slimības pabalstu, gan uz bezdarbnieka pabalstu, tad šajā laikā izmaksā tikai slimības pabalstu.</p>
Bezdarbnieka pabalsts	<p>Pabalsta apmērs ir atkarīgs no apdrošināšanas stāža:</p> <p>no gada līdz 9 gadiem (ieskaitot) - 50 % no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas;</p> <p>no 10 līdz 19 gadiem (ieskaitot) - 55 % no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas;</p> <p>no 20 līdz 29 gadiem (ieskaitot) - 60 % no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas; virs 30 gadiem - 65% apmērā no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas.</p> <p>Bezdarbnieka pabalstu izmaksā atkarībā no bezdarba ilguma:</p> <p>pirmos trīs mēnešus - pilnā apmērā no piešķirtā bezdarbnieka pabalsta;</p> <p>nākamajos trīs mēnešus - 75 procentu apmērā no piešķirtā bezdarbnieka pabalsta;</p> <p>pēdējos trīs mēnešus - 50 procentu apmērā no piešķirtā bezdarbnieka pabalsta.</p> <p>Grozījumi 2017.gadā - tiesības uz bezdarbnieka pabalstu ir bezdarbniekam, ja par viņu ir veiktas vai bija jāveic obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas bezdarba gadījumam ne mazāk kā <u>12 mēnešus pēdējo 16 mēnešu periodā</u> pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas.</p>

⁵ Valsts sociālās apdrošināšanas pabalstus piešķir Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (tekstā - VSAA).

Vecāku pabalsts	<p>Dota iespēja izvēlēties pabalsta saņemšanas ilgumu un atkarībā no izvēlēta pabalsta saņemšanas ilguma tiek noteikts pabalsta apmērs:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ līdz bērna 1 gada vecuma sasniegšanai - 60% apmērā no pabalsta saņēmēja vidējās apdrošināšanas iemaksu algas vai ➤ līdz bērna pusotra gada vecumam - 43,75 % apmērā no pabalsta saņēmēja vidējās apdrošināšanas iemaksu algas. <p>Vecāku pabalsta saņēmējam, kuram kalendārajā mēnesī ir ienākumi kā darba ņēmējam vai pašnodarbinātajam - pabalstu izmaksā 30% apmērā no piešķirtās pabalsta summas. Vienlaikus ar vecāku pabalstu ir tiesības saņemt bērna kopšanas pabalstu, kura apmērs līdz bērna pusotra gadu vecumam ir 171 euro mēnesī.</p>
Apbedīšanas pabalsts	<p>Apbedīšanas pabalstu nosaka valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta divkāršā apmērā - 128,06 euro mēnesī.</p> <p>Apdrošinātās personas nāves gadījumā - apdrošinātā mirušā mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas divkāršā apmērā, bet mazāk par valstī noteikto mēneša vidējo apdrošināšanas iemaksu algu;</p> <p>Bezdarbnieka pabalsta saņēmēja nāves gadījumā - valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts trīskāršā apmērā, ja mirušais bezdarbnieks ir bijis bezdarbnieka pabalsta saņēmējs vai arī par viņu pēdējo 36 mēnešu periodā pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas iemaksas bezdarba gadījumam bija veiktas ne mazāk kā 12 mēnešu;</p> <p>Apdrošinātā cilvēka apgādībā bijušā ģimenes locekļa nāves gadījumā - valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts trīskāršā apmērā;</p> <p>Pensijas saņēmēja nāves gadījumā - mirušā divu mēnešu pensiju apmērā;</p> <p>Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēja nāves gadījumā - valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts divkāršā apmērā;</p> <p>Apdrošinātās personas apgādībā bijušā ģimenes locekļa nāves gadījumā - valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts trīskāršā apmērā.</p>
Atlīdzība par darbspēju zaudējumu	<p>Atlīdzības apmēru nosaka procentuāli no mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas:</p> <ul style="list-style-type: none"> 80% apmērā – ja darbspēju zaudējums ir 100%; 75% apmērā – ja darbspēju zaudējums ir 90-99%; 70% apmērā – ja darbspēju zaudējums ir 80-89%; 65% apmērā – ja darbspēju zaudējums ir 70-79%; 60% apmērā – ja darbspēju zaudējums ir 60-69%; 55% apmērā – ja darbspēju zaudējums ir 50-59%; 50% apmērā – ja darbspēju zaudējums ir 40-49%; 45% apmērā – ja darbspēju zaudējums ir 30-39%; 35% apmērā – ja darbspēju zaudējums ir 25-29%; <p>Atlīdzību par darbspēju zaudējumu piešķir personām, kurām darbspēju zaudējums ir sākot no 25%.</p>
Atlīdzība par apgādnieka zaudējumu	<p>Minimālais apmērs katram bērnam ir (stājās spēkā ar 2017.gada 1.aprīli): no dzimšanas līdz septiņu gadu vecuma sasniegšanai – 92,50 euro (bērniem ar invaliditāti kopš bērnības – 106,72 euro); no septiņu gadu vecuma – 111,00 euro.</p>
Kaitējuma atlīdzības sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību	<p>Apmērs ir atkarīgs no aprēķinātās invaliditātes pensijas vai invaliditātes pensijas vietā piešķirtās vecuma vai izdienas pensijas, piemērojot tai attiecīgu koeficientu. Ja noteikti tikai darbspēju zaudējuma procenti un nav piešķirta invaliditāte, kaitējuma atlīdzība ir atkarīga no valstī noteiktā sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra, piemērojot tam attiecīgu koeficientu.</p>

Atlīdzība par papildus izdevumiem un pakalpojumiem ārstēšanas periodā sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību.	Tiesības saņemt atlīdzību par ārstēšanās un rehabilitācijas izdevumiem ir sociāli apdrošinātajam, ja viņš cietis nelaimes gadījumā darbā vai viņam konstatēta arodslimība pēc 1996. gada 31. decembra. Kopējā summa ir valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta divdesmit pieckāršu apmērā jeb 1600,75 euro.
---	---

VALSTS PENSIJAS

Latvijā ir izveidota un darbojas trīs līmeņu pensiju sistēma:

- ✓ **1.līmenis** ir uz iemaksām balstīta pensiju shēma, kas darbojas pēc paudžu solidaritātes principa – iemaksas, kuras veic sociāli apdrošinātas personas, tiek novirzītas pašreizējo pensiju izmaksām (likums „Pa valsts pensijām”);
- ✓ **2.līmenis** jeb valsts fondēto pensiju shēma ir balstīta uz individuālo iemaksu ieguldījuma principu, paredzot, ka daļa no personas iemaksām vecuma pensijām, nepalielinot kopējo iemaksu likmi vecuma pensijām, ar viņu izvēlēta līdzekļu pārvaldītāja starpniecību tiks investēta finanšu kapitāla tirgū, kur šie naudas līdzekļi tiktu investēti ienākumus nesošos aktīvos („Valsts fondēto pensiju likums”);
- ✓ **3. līmenis** ir privātā pensiju shēma un ir brīvprātīga (likums „Par privātajiem pensiju fondiem”).

Tā ir apdrošināšanas sistēma, kurā apvienota katra cilvēka personiskā ieinteresētība savu vecumdienu nodrošināšanā un paudžu solidaritāte. Pensiju sistēmas galvenais princips: jo lielākas sociālās apdrošināšanas iemaksas tiek veiktas šodien, jo lielāka būs pensija rīt.

Personām, kuras ir pakļautas sociālai apdrošināšanai no 1996.gada 1.janvāra, vecuma pensiju nosaka, ņemot vērā uzkrāto pensijas kapitālu laika periodā no 1996.gada līdz pensijas piešķiršanas mēnesim un pensionēšanās vecumu.

Vecuma pensiju aprēķina pēc formulas:

$$P = K/G : 12$$

P - mēneša vecuma pensija; **K** - apdrošinātās personas pensijas kapitāls, kas reģistrēts šīs personas kontā un ir aktualizēts Ministru kabineta 2007.gada 27.marta noteikumos Nr.205 „Apdrošināšanas iemaksu algas indeksa aprēķināšanas un vecuma pensijas kapitāla aktualizācijas kārtība” noteiktajā kārtībā, ņemot vērā ikgadējos apdrošināšanas iemaksu algas indeksus; **G** - laika posms (gados), par kuru no pensijas piešķiršanas gada tiek plānota vecuma pensijas izmaksa.

Personām, kurām ir apdrošināšanas stāžs līdz 1996.gadam, nosaka arī pensijas sākuma kapitālu, kas tiek pievienots aprēķinātajam pensijas kapitālam (**K**). Pensijas sākuma kapitālu aprēķina pēc formulas:

$$K_s = V_i \times A_s \times 0,2 \times 12$$

K_s – sākuma kapitāls; **A_s** - apdrošināšanas stāža pilno gadu skaits par periodu līdz 1995.gadam (ieskaitot); **V_i** – gada vidējā apdrošināšanas iemaksu alga, kas nosakāma atkarībā no pensijā aiziešanas laika. Aizejot pensijā 1996.gadā, **V_i** ir vidējā apdrošināšanas iemaksu alga 1995.gadā, 1997.gadā - **V_i** ir apdrošinātās personas vidējā apdrošināšanas iemaksu alga 1996.gadā (ja 1996.gadā pensijas pieprasītājs ir nostrādājis mazāk par 12 mēnešiem, vidējā apdrošināšanas iemaksu alga nosakāma, dalot apdrošināšanas iemaksu algu summu par 1996.gadā nostrādātajiem mēnešiem ar 12), 1998.gadā - **V_i** ir apdrošinātās personas 24 mēnešu vidējā apdrošināšanas iemaksu alga laika periodā no 1996.gada līdz 1998.gadam (ja šajā periodā pensijas pieprasītājs ir nostrādājis mazāk par 24 mēnešiem, vidējā apdrošināšanas iemaksu alga nosakāma, dalot apdrošināšanas iemaksu algu summu ar 24), 1999.gadā - **V_i** ir apdrošinātās personas 36 mēnešu vidējā apdrošināšanas iemaksu alga laikā no 1996.gada līdz 1999.gadam (ja šajā periodā pensijas pieprasītājs ir nostrādājis mazāk par 36 mēnešiem, vidējā apdrošināšanas iemaksu alga nosakāma, dalot apdrošināšanas iemaksu algu summu ar 36), 2000.gadā un turpmākajos gados - apdrošinātās personas 48 mēnešu vidējā apdrošināšanas iemaksu alga (aktualizēta) par laika periodu no 1996.gada līdz 2000.gadam. Ja šajā periodā apdrošināšanas iemaksas ir veiktas mazāk par 48 mēnešiem, vidējā apdrošināšanas iemaksu alga tiek noteikta, dalot apdrošināšanas iemaksu algu summu ar 48.

Apdrošināšanas iemaksu algas indeksi

Pensijas kapitāla aktualizācija tika uzsākta 1998.gadā. Apdrošināšanas iemaksu algas (ieņēmumi, no kuriem veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas) indekss veidojas kā divu pēdējo gadu apdrošināšanas iemaksu algu attiecība. Indeksu izmantoto, lai piešķirot vai pārrēķinot pensiju, katra cilvēka pensijas kapitāls atbilstu apdrošināšanas iemaksu algas izmaiņām valstī.

2016.gada 1.janvārī stājas spēkā grozījumi likumā „Par valsts pensijām”, kas paredz no **2009.gada līdz 2011.gadam noteikto negatīvo indeksu aizstāšanu ar skaitli „1”, kā arī turpmāk noteikto indeksu izlīdzināšanu, līdz laikam, kad negatīvo un pozitīvo indeksu reizinājums ir lielāks par skaitli "1".**

Tādejādi ar „1” aizstājami šādi indeksi: 2009.gada – 0,9622; 2010.gada – 0,7978; 2011.gada – 0,9945; 2012.gada – 1,0618; 2013.gada – 1,0758; 2014.gada – 1,0766; 2015.gada – 1,0620. 2016.gada indekss - 1,0646 tiek aizstāts ar indeksu 1,0614. Piešķirot (pārrēķinot) pensiju **2017.gadā**, aizstātie indeksi piemērojami pensijas kapitāla aktualizācijai.

No 2016.gada pensijas kapitāla aprēķināšanai piemēro izlīdzināto pensijas kapitāla aktualizācijas kārtību (skat augstāk informāciju par negatīvo indeksu aizstāšanu ar skaitli „1”).

2010.gadā piešķirto/pārrēķināto pensiju pārskatīšana

2017.gadā personām, kurām laikā no 2011.gada 1.janvāra līdz 2011.gada 31.decembrim saskaņā ar likumu „Par valsts pensijām” piešķirtas vai pārrēķinātas vecuma, izdienas un apgādnieka zaudējuma pensijas, tās tiks pārskatītas ar izlīdzinātiem apdrošināšanas iemaksu algas indeksiem, pārrēķinot piešķirtās/pārrēķinātās pensijas sākuma kapitālu un pensijas kapitālu. Pensijas apmēra pārskatīšanu VSAA veiks bez personas pieprasījuma. Pensijas tiek pārskatītas no 2017.gada 1.janvāra, un pārskatīto pensiju izmaksa tiks nodrošināta ne vēlāk kā līdz 2017.gada 30.jūnijam.

2018.gadā pārrēķinās 2012., 2013., 2014. un 2015.gadā piešķirtās (pārrēķinātās) pensijas.

No 2017.gada 1.janvāra valsts pensiju vai tās daļas apmēru, kas nepārsniedz 50 procentus no iepriekšējā kalendāra gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī, pārskata, ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu un **50%** no apdrošināšanas iemaksu algu summas reālā pieauguma procentiem iepriekšējo 25% vietā.

Pensionēšanās vecuma paaugstināšana

2017. gadā vispārējais pensionēšanās vecums ir **63 gadi** (skatīt Tabulu Nr.5 ar pensionēšanās vecumu pēc dzimšanas gadiem). **Priekšlaicīgās pensionēšanās** vecums sociāli apdrošinātiem cilvēkiem 2017. gadā ir **61 gads** (skatīt Tabulu Nr.6 ar pensionēšanās vecumu pēc dzimšanas gadiem). Iespēja pensiju pieprasīt priekšlaicīgi divus gadus ātrāk personām, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem. Priekšlaicīgi piešķirtā vecuma pensija tiek izmaksāta 50 % apmērā, taču, sasniedzot vispārējo pensionēšanās vecumu, pensiju sāk izmaksāt 100% apmērā. Citas ātrākas pensionēšanas iespējas un pensionēšanās nepieciešamo vecumu skatīt Tabulās Nr.7-11.)

2017.gadā vecuma pensijas saņemšanai nepieciešamais minimālais apdrošināšanas stāžs ir **15 gadi**.

Tabula Nr.5

Pensionēšanās vecums 1954.-1960.gados dzimušiem vispārējā gadījumā

pensionēšanās vecums		dzimšanas gads	pensionēšanās gads
01.01.2017.	63 gadi	01.04.54.	01.04.17.
		01.05.54.	01.05.17.
		01.06.54.	01.06.17.
		01.07.54.	01.07.17.
		01.08.54.	01.08.17.
		01.09.54.	01.09.17.

		01.10.54.	01.10.17.
		01.11.54.	01.11.17.
		01.12.54.	01.12.17.
01.01.2018.	63 gadi un 3 mēneši	01.01.55.	01.04.18.
		01.02.55.	01.05.18.
		01.03.55.	01.06.18.
		01.04.55.	01.07.18.
		01.05.55.	01.08.18.
		01.06.55.	01.09.18.
		01.07.55.	01.10.18.
		01.08.55.	01.11.18.
		01.09.55.	01.12.18.
01.01.2019.	63 gadi un 6 mēneši	01.10.55.	01.04.19.
		01.11.55.	01.05.19.
		01.12.55.	01.06.19.
		01.01.56.	01.07.19.
		01.02.56.	01.08.19.
		01.03.56.	01.09.19.
		01.04.56.	01.10.19.
		01.05.56.	01.11.19.
		01.06.56.	01.12.19.
01.01.2020.	63 gadi un 9 mēneši	01.07.56.	01.04.20.
		01.08.56.	01.05.20.
		01.09.56.	01.06.20.
		01.10.56.	01.07.20.
		01.11.56.	01.08.20.
		01.12.56.	01.09.20.
		01.01.57.	01.10.20.
		01.02.57.	01.11.20.
		01.03.57.	01.12.20.
01.01.2021.	64 gadi	01.04.57.	01.04.21.
		01.05.57.	01.05.21.
		01.06.57.	01.06.21.
		01.07.57.	01.07.21.
		01.08.57.	01.08.21.
		01.09.57.	01.09.21.
		01.10.57.	01.10.21.
		01.11.57.	01.11.21.
		01.12.57.	01.12.21.

01.01.2022.	64 gadi un 3 mēneši	01.01.58.	01.04.22.
		01.02.58.	01.05.22.
		01.03.58.	01.06.22.
		01.04.58.	01.07.22.
		01.05.58.	01.08.22.
		01.06.58.	01.09.22.
		01.07.58.	01.10.22.
		01.08.58.	01.11.22.
		01.09.58.	01.12.22.
01.01.2023.	64 gadi un 6 mēneši	01.10.58.	01.04.23.
		01.11.58.	01.05.23.
		01.12.58.	01.06.23.
		01.01.59.	01.07.23.
		01.02.59.	01.08.23.
		01.03.59.	01.09.23.
		01.04.59.	01.10.23.
		01.05.59.	01.11.23.
		01.06.59.	01.12.23.
01.01.2024.	64 gadi un 9 mēneši	01.07.59.	01.04.24.
		01.08.59.	01.05.24.
		01.09.59.	01.06.24.
		01.10.59.	01.07.24.
		01.11.59.	01.08.24.
		01.12.59.	01.09.24.
		01.01.60.	01.10.24.
		01.02.60.	01.11.24.
		01.03.60.	01.12.24.
01.01.2025.	65 gadi	01.04.60.	01.04.25.
		01.05.60.	01.05.25.
		01.06.60.	01.06.25.
		01.07.60.	01.07.25.
		01.08.60.	01.08.25.
		01.09.60.	01.09.25.
		01.10.60.	01.10.25.
		01.11.60.	01.11.25.
		01.12.60.	01.12.25.

Avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Priekšlaicīgas vecuma pensijas saņemšanas vecums vīriešiem, kuri strādājuši darbos ar kaitīgiem un smagiem darba apstākļiem pēc 2.saraksta

Pensionēšanās vecums		dzimšanas gads	pensionēšanās gads
01.01.2017.	61 gads	04.1956.	04.2017.
		05.1956.	05.2017.
		06.1956.	06.2017.
		07.1956.	07.2017.
		08.1956.	08.2017.
		09.1956.	09.2017.
		10.1956.	10.2017.
		11.1956.	11.2017.
		12.1956.	12.2017.
01.01.2018.	61 gads un trīs mēneši	01.1957.	04.2018.
		02.1957.	05.2018.
		03.1957.	06.2018.
		04.1957.	07.2018.
		05.1957.	08.2018.
		06.1957.	09.2018.
		07.1957.	10.2018.
		08.1957.	11.2018.
		09.1957.	12.2018.
01.01.2019.	61 gads un seši mēneši	10.1957.	04.2019.
		11.1957.	05.2019.
		12.1957.	06.2019.
		01.1958.	07.2019.
		02.1958.	08.2019.
		03.1958.	09.2019.
		04.1958.	10.2019.
		05.1958.	11.2019.
		06.1958.	12.2019.
01.01.2020.	61 gads un deviņi mēneši	07.1958.	04.2020.
		08.1958.	05.2020.
		09.1958.	06.2020.
		10.1958.	07.2020.
		11.1958.	08.2020.
		12.1958.	09.2020.
		01.1959.	10.2020.
		02.1959.	11.2020.
		03.1959.	12.2020.

01.01.2021.	62 gadi	04.1959.	04.2021.
		05.1959.	05.2021.
		06.1959.	06.2021.
		07.1959.	07.2021.
		08.1959.	08.2021.
		09.1959.	09.2021.
		10.1959.	10.2021.
		11.1959.	11.2021.
		12.1959.	12.2021.
01.01.2022.	62 gadi un trīs mēneši	01.1960.	04.2022.
		02.1960.	05.2022.
		03.1960.	06.2022.
		04.1960.	07.2022.
		05.1960.	08.2022.
		06.1960.	09.2022.
		07.1960.	10.2022.
		08.1960.	11.2022.
		09.1960.	12.2022.
01.01.2023.	62 gadi un seši mēneši	10.1960.	04.2023.
		11.1960.	05.2023.
		12.1960.	06.2023.
		01.1961.	07.2023.
		02.1961.	08.2023.
		03.1961.	09.2023.
		04.1961.	10.2023.
		05.1961.	11.2023.
		06.1961.	12.2023.
01.01.2024.	62 gadi un deviņi mēneši	07.1961.	04.2024.
		08.1961.	05.2024.
		09.1961.	06.2024.
		10.1961.	07.2024.
		11.1961.	08.2024.
		12.1961.	09.2024.
		01.1962.	10.2024.
		02.1962.	11.2024.
		03.1962.	12.2024.
01.01.2025.	63 gadi	04.1962.	04.2025.
		05.1962.	05.2025.
		06.1962.	06.2025.
		07.1962.	07.2025.

		08.1962.	08.2025.
		09.1962.	09.2025.
		10.1962.	10.2025.
		11.1962.	11.2025.
		12.1962.	12.2025.

Avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Tabula Nr.7

Pensionēšanās vecums daudzbērnu vai bērna ar invaliditāti vecākiem vai aizbildņiem; vai Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem; vai politiski represētām personām

Pensionēšanās vecums		dzimšanas gads	pensionēšanās gads
01.01.2017.	58 gadi	04.1959.	04.2017.
		05.1959.	05.2017.
		06.1959.	06.2017.
		07.1959.	07.2017.
		08.1959.	08.2017.
		09.1959.	09.2017.
		10.1959.	10.2017.
		11.1959.	11.2017.
		12.1959.	12.2017.
01.01.2018.	58 gadi un trīs mēneši	01.1960.	04.2018.
		02.1960.	05.2018.
		03.1960.	06.2018.
		04.1960.	07.2018.
		05.1960.	08.2018.
		06.1960.	09.2018.
		07.1960.	10.2018.
		08.1960.	11.2018.
		09.1960.	12.2018.
01.01.2019.	58 gadi un seši mēneši	10.1960.	04.2019.
		11.1960.	05.2019.
		12.1960.	06.2019.
		01.1961.	07.2019.
		02.1961.	08.2019.
		03.1961.	09.2019.
		04.1961.	10.2019.
		05.1961.	11.2019.
		06.1961.	12.2019.
01.01.2020.	58 gadi un deviņi mēneši	07.1961.	04.2020.
		08.1961.	05.2020.

		09.1961.	06.2020.
		10.1961.	07.2020.
		11.1961.	08.2020.
		12.1961.	09.2020.
		01.1962.	10.2020.
		02.1962.	11.2020.
		03.1962.	12.2020.
01.01.2021.	59 gadi	04.1962.	04.2021.
		05.1962.	05.2021.
		06.1962.	06.2021.
		07.1962.	07.2021.
		08.1962.	08.2021.
		09.1962.	09.2021.
		10.1962.	10.2021.
		11.1962.	11.2021.
		12.1962.	12.2021.
01.01.2022.	59 gadi un trīs mēneši	01.1963.	04.2022.
		02.1963.	05.2022.
		03.1963.	06.2022.
		04.1963.	07.2022.
		05.1963.	08.2022.
		06.1963.	09.2022.
		07.1963.	10.2022.
		08.1963.	11.2022.
		09.1963.	12.2022.
01.01.2023.	59 gadi un seši mēneši	10.1963.	04.2023.
		11.1963.	05.2023.
		12.1963.	06.2023.
		01.1964.	07.2023.
		02.1964.	08.2023.
		03.1964.	09.2023.
		04.1964.	10.2023.
		05.1964.	11.2023.
		06.1964.	12.2023.
01.01.2024.	59 gadi un deviņi mēneši	07.1964.	04.2024.
		08.1964.	05.2024.
		09.1964.	06.2024.
		10.1964.	07.2024.
		11.1964.	08.2024.
		12.1964.	09.2024.

		01.1965.	10.2024.
		02.1965.	11.2024.
		03.1965.	12.2024.
01.01.2025.	60 gadi	04.1965.	04.2025.
		05.1965.	05.2025.
		06.1965.	06.2025.
		07.1965.	07.2025.
		08.1965.	08.2025.
		09.1965.	09.2025.
		10.1965.	10.2025.
		11.1965.	11.2025.
		12.1965.	12.2025.

Avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Tabula Nr.8

Pensionēšanās vecums sievietēm - invalīdēm uz mūžu; vai sievietēm, kuras izaudzinājušas līdz 8 gadu vecumam 5 vai vairāk bērnus vai bērnu invalīdu kopš bērnības⁶

pensionēšanās vecums		dzimšanas gads	pensionēšanās gads
01.07.2016.	61 gads	01.1956.	01.2017.
		02.1956.	02.2017.
		03.1956.	03.2017.
		04.1956.	04.2017.
		05.1956.	05.2017.
		06.1956.	06.2017.
01.07.2017	61,5 gadi	07.1956	01.2018.
		08.1956.	02.2018.
		09.1956.	03.2018.
		10.1956.	04.2018.
		11.1956.	05.2018.
		12.1956.	06.2018.
01.07.2018.	62 gadi	01.1957.	01.2019.
		02.1957.	02.2019.
		03.1957.	03.2019.
		04.1957.	04.2019.
		05.1957.	05.2019.
		06.1957.	06.2019.
01.07.2019.	62,5 gadi	07.1957.	01.2020.

⁶ Spēkā no 2014.gada 1.janvāra

		08.1957.	02.2020.
		09.1957.	03.2020.
		10.1957.	04.2020.
		11.1957.	05.2020.
		12.1957.	06.2020.
01.07.2020.	63 gadi	01.1958	01.2021.
		02.1958.	02.2021.
		03.1958.	03.2021.
		04.1958.	04.2021.
		05.1958.	05.2021.
		06.1958.	06.2021.
01.07.2021.	63,5 gadi	07.1958.	01.2022.
		08.1958.	02.2022.
		09.1958.	03.2022.
		10.1958.	04.2022.
		11.1958.	05.2022.
		12.1958.	06.2022.
01.07.2022.	64 gadi	01.1959.	01.2023.
		02.1959.	02.2023.
		03.1959.	03.2023.
		04.1959.	04.2023.
		05.1959.	05.2023.
		06.1959.	06.2023.
01.07.2023.	64,5 gadi	07.1959.	01.2024.
		08.1959.	02.2024.
		09.1959.	03.2024.
		10.1959.	04.2024.
		11.1959.	05.2024.
		12.1959.	06.2024.
01.07.2024.	64,9 gadi	01.1960.	10.2024.

Avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Tabula Nr.9

Pensionēšanās vecums vīriešiem, kuri strādājuši darbos ar sevišķi kaitīgiem un sevišķi smagiem darba apstākļiem pēc 1.saraksta; vai sievietēm, kuras strādājušas darbos ar kaitīgiem un smagiem darba apstākļiem pēc 2.saraksta

	pensionēšanās vecums	dzimšanas gads	pensionēšanās gads
01.01.2017.	61 gads	04.1956.	04.2017.
		05.1956.	05.2017.
		06.1956.	06.2017.

		07.1956.	07.2017.
		08.1956.	08.2017.
		09.1956.	09.2017.
		10.1956.	10.2017.
		11.1956.	11.2017.
		12.1956.	12.2017.
01.01.2018.	61 gads un trīs mēneši	01.1957.	04.2018.
		02.1957.	05.2018.
		03.1957.	06.2018.
		04.1957.	07.2018.
		05.1957.	08.2018.
		06.1957.	09.2018.
		07.1957.	10.2018.
		08.1957.	11.2018.
		09.1957.	12.2018.
01.01.2019.	61 gads un seši mēneši	10.1957.	04.2019.
		11.1957.	05.2019.
		12.1957.	06.2019.
		01.1958.	07.2019.
		02.1958.	08.2019.
		03.1958.	09.2019.
		04.1958.	10.2019.
		05.1958.	11.2019.
		06.1958.	12.2019.
01.01.2020.	61 gads un deviņi	07.1958.	04.2020.
		08.1958.	05.2020.
		09.1958.	06.2020.
		10.1958.	07.2020.
		11.1958.	08.2020.
		12.1958.	09.2020.
		01.1959.	10.2020.
		02.1959.	11.2020.
		03.1959.	12.2020.
01.01.2021.	62 gadi	04.1959.	04.2021.
		05.1959.	05.2021.
		06.1959.	06.2021.
		07.1959.	07.2021.
		08.1959.	08.2021.

		09.1959.	09.2021.
		10.1959.	10.2021.
		11.1959.	11.2021.
		12.1959.	12.2021.
01.01.2022.	62 gadi un trīs mēneši	01.1960.	04.2022.
		02.1960.	05.2022.
		03.1960.	06.2022.
		04.1960.	07.2022.
		05.1960.	08.2022.
		06.1960.	09.2022.
		07.1960.	10.2022.
		08.1960.	11.2022.
		09.1960.	12.2022.
01.01.2023.	62 gadi un seši mēneši	10.1960.	04.2023.
		11.1960.	05.2023.
		12.1960.	06.2023.
		01.1961.	07.2023.
		02.1961.	08.2023.
		03.1961.	09.2023.
		04.1961.	10.2023.
		05.1961.	11.2023.
		06.1961.	12.2023.
01.01.2024.	62 gadi un deviņi mēneši	07.1961.	04.2024.
		08.1961.	05.2024.
		09.1961.	06.2024.
		10.1961.	07.2024.
		11.1961.	08.2024.
		12.1961.	09.2024.
		01.1962.	10.2024.
		02.1962.	11.2024.
		03.1962.	12.2024.
01.01.2025.	63 gadi	04.1962.	04.2025.
		05.1962.	05.2025.
		06.1962.	06.2025.
		07.1962.	07.2025.
		08.1962.	08.2025.
		09.1962.	09.2025.
		10.1962.	10.2025.
		11.1962.	11.2025.
		12.1962.	12.2025.

Avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Pensionēšanās vecums sievietēm, kuras strādājušas darbos ar sevišķi kaitīgiem un sevišķi smagiem darba apstākļiem; vai vīriešiem- liliputiem, punduriem un neredzīgiem

pensionēšanās vecums		dzimšanas gads		pensionēšanās gads	
01.07.2016.	56 gadi	01.1961.		01.2017.	
		02.1961.		02.2017.	
		03.1961.		03.2017.	
		04.1961.		04.2017.	
		05.1961.		05.2017.	
		06.1961.		06.2017.	
01.07.2017	56,5 gadi	07.1961.		01.2018.	
		08.1961.		02.2018.	
		09.1961.		03.2018.	
		10.1961.		04.2018.	
		11.1961.		05.2018.	
		12.1961.		06.2018.	
01.07.2018.	57 gadi	01.1962.		01.2019.	
		02.1962.		02.2019.	
		03.1962.		03.2019.	
		04.1962.		04.2019.	
		05.1962.		05.2019.	
		06.1962.		06.2019.	
01.07.2019.	57,5 gadi	07.1962.		01.2020.	
		08.1962.		02.2020.	
		09.1962.		03.2020.	
		10.1962.		04.2020.	
		11.1962.		05.2020.	
		12.1962.		06.2020.	
01.07.2020.	58 gadi	01.1963.		01.2021.	
		02.1963.		02.2021.	
		03.1963.		03.2021.	
		04.1963.		04.2021.	
		05.1963.		05.2021.	
		06.1963.		06.2021.	
01.07.2021.	58,5 gadi	07.1963.		01.2022.	
		08.1963.		02.2022.	
		09.1963.		03.2022.	
		10.1963.		04.2022.	
		11.1963.		05.2022.	
		12.1963.		06.2022.	
01.07.2022.	59 gadi	01.1964.		01.2023.	
		02.1964.		02.2023.	

		03.1964.	03.2023.
		04.1964.	04.2023.
		05.1964.	05.2023.
		06.1964.	06.2023.
01.07.2023.	59,5 gadi	07.1964.	01.2024.
		08.1964.	02.2024.
		09.1964.	03.2024.
		10.1964.	04.2024.
		11.1964.	05.2024.
		12.1964.	06.2024.
01.07.2024.	60 gadi	01.1965.	01.2025.
		02.1965.	02.2025.
		03.1965.	03.2025.
		04.1965.	04.2025.
		05.1965.	05.2025.
		06.1965.	06.2025.
01.07.2025.	60,5 gadi	07.1965.	01.2026.
		08.1965.	02.2026.
		09.1965.	03.2026.
		10.1965.	04.2026.
		11.1965.	05.2026.
		12.1965.	06.2026.
01.07.2026	61 gads	01.1966.	01.2027.
		02.1966.	02.2027.
		03.1966.	03.2027.
		04.1966.	04.2027.
		05.1966.	05.2027.
		06.1966.	06.2027.
01.07.2027.	61,5 gadi	07.1966.	01.2028.
		08.1966.	02.2028.
		09.1966.	03.2028.
		10.1966.	04.2028.
		11.1966.	05.2028.
		12.1966.	06.2028.
01.07.2028.	62 gadi	01.1967.	01.2029.
		02.1967.	02.2029.
		03.1967.	03.2029.
		04.1967.	04.2029.
		05.1967.	05.2029.
		06.1967.	06.2029.
01.07.2029	62,5 gadi	07.1967.	01.2030.
		08.1967.	02.2030.

		09.1967.	03.2030.
		10.1967.	04.2030.
		11.1967.	05.2030.
		12.1967.	06.2030.
01.07.2030	63 gadi	01.1968.	01.2031.
		02.1968.	02.2031.
		03.1968.	03.2031.
		04.1968.	04.2031.
		05.1968.	05.2031.
		06.1968.	06.2031.
01.07.2031	63,5 gadi	07.1968.	01.2032.
		08.1968.	02.2032.
		09.1968.	03.2032.
		10.1968.	04.2032.
		11.1968.	05.2032.
		12.1968.	06.2032.
01.07.2032	64 gadi	01.1969.	01.2033.
		02.1969.	02.2033.
		03.1969.	03.2033.
		04.1969.	04.2033.
		05.1969.	05.2033.
		06.1969.	06.2033.
01.07.2033	64,5 gadi	07.1969.	01.2034.
		08.1969.	02.2034.
		09.1969.	03.2034.
		10.1969.	04.2034.
		11.1969.	05.2034.
		12.1969.	06.2034.
01.07.2034	65 gadi	01.1970.	01.2035.

Avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Tabula Nr.11

Pensionēšanās vecums sievietēm – liliptēm, pundurēm un neredzīgām

pensionēšanās vecums		dzimšanas gads	pensionēšanās gads
01.07.2016.	51 gads	01.1966.	01.2017.
		02.1966.	02.2017.
		03.1966.	03.2017.
		04.1966.	04.2017.
		05.1966.	05.2017.
		06.1966.	06.2017.
01.07.2017	51,5 gadi	07.1966	01.2018.
		08.1966.	02.2018.
		09.1966.	03.2018.

		10.1966.	04.2018.
		11.1966.	05.2018.
		12.1966.	06.2018.
01.07.2018.	52 gadi	01.1967.	01.2019.
		02.1967.	02.2019.
		03.1967.	03.2019.
		04.1967.	04.2019.
		05.1967.	05.2019.
		06.1967.	06.2019.
01.07.2019.	52,5 gadi	07.1967.	01.2020.
		08.1967.	02.2020.
		09.1967.	03.2020.
		10.1967.	04.2020.
		11.1967.	05.2020.
		12.1967.	06.2020.
01.07.2020.	53 gadi	01.1968.	01.2021.
		02.1968.	02.2021.
		03.1968.	03.2021.
		04.1968.	04.2021.
		05.1968.	05.2021.
		06.1968.	06.2021.
01.07.2021.	53,5 gadi	07.1968.	01.2022.
		08.1968.	02.2022.
		09.1968.	03.2022.
		10.1968.	04.2022.
		11.1968.	05.2022.
		12.1968.	06.2022.
01.07.2022.	54 gadi	01.1969.	01.2023.
		02.1969.	02.2023.
		03.1969.	03.2023.
		04.1969.	04.2023.
		05.1969.	05.2023.
		06.1969.	06.2023.
01.07.2023.	54,5 gadi	07.1969.	01.2024.
		08.1969.	02.2024.
		09.1969.	03.2024.
		10.1969.	04.2024.
		11.1969.	05.2024.
		12.1969.	06.2024.
01.07.2024.	55 gadi	01.1970.	01.2025.
		02.1970.	02.2025.

		03.1970.	03.2025.
		04.1970.	04.2025.
		05.1970.	05.2025.
		06.1970.	06.2025.
01.07.2025.	55,5 gadi	07.1970.	01.2026.
		08.1970.	02.2026.
		09.1970.	03.2026.
		10.1970.	04.2026.
		11.1970.	05.2026.
		12.1970.	06.2026.
01.07.2026.	56 gadi	01.1971.	01.2027.
		02.1971.	02.2027.
		03.1971.	03.2027.
		04.1971.	04.2027.
		05.1971.	05.2027.
		06.1971.	06.2027.
01.07.2027.	56,5 gadi	07.1971.	01.2028.
		08.1971.	02.2028.
		09.1971.	03.2028.
		10.1971.	04.2028.
		11.1971.	05.2028.
		12.1971.	06.2028.
01.07.2028.	57 gadi	01.1972.	01.2029.
		02.1972.	02.2029.
		03.1972.	03.2029.
		04.1972.	04.2029.
		05.1972.	05.2029.
		06.1972.	06.2029.
01.07.2029.	57,5 gadi	07.1972.	01.2030.
		08.1972.	02.2030.
		09.1972.	03.2030.
		10.1972.	04.2030.
		11.1972.	05.2030.
		12.1972.	06.2030.
01.07.2030.	58 gadi	01.1973.	01.2031.
		02.1973.	02.2031.
		03.1973.	03.2031.
		04.1973.	04.2031.
		05.1973.	05.2031.
		06.1973.	06.2031.
01.07.2031.	58,5 gadi	07.1973.	01.2032.
		08.1973.	02.2032.

		09.1973.	03.2032.
		10.1973.	04.2032.
		11.1973.	05.2032.
		12.1973.	06.2032.
01.07.2032.	59 gadi	01.1974.	01.2033.
		02.1974.	02.2033.
		03.1974.	03.2033.
		04.1974.	04.2033.
		05.1974.	05.2033.
		06.1974.	06.2033.
01.07.2033.	59,5 gadi	07.1974.	01.2034.
		08.1974.	02.2034.
		09.1974.	03.2034.
		10.1974.	04.2034.
		11.1974.	05.2034.
		12.1974.	06.2034.
01.07.2034.	60 gadi	01.1975.	01.2035.
		02.1975.	02.2035.
		03.1975.	03.2035.
		04.1975.	04.2035.
		05.1975.	05.2035.
		06.1975.	06.2035.
01.07.2035.	61,5 gadi	07.1975.	01.2036.
		08.1975.	02.2036.
		09.1975.	03.2036.
		10.1975.	04.2036.
		11.1975.	05.2036.
		12.1975.	06.2036.
01.07.2036.	61 gads	01.1976.	01.2037.
		02.1976.	02.2037.
		03.1976.	03.2037.
		04.1976.	04.2037.
		05.1976.	05.2037.
		06.1976.	06.2037.
01.07.2037.	61,5 gadi	07.1976.	01.2038.
		08.1976.	02.2038.
		09.1976.	03.2038.
		10.1976.	04.2038.
		11.1976.	05.2038.
		12.1976.	06.2038.
01.07.2038.	62 gadi	01.1977.	01.2039.
		02.1977.	02.2039.

		03.1977.	03.2039.
		04.1977.	04.2039.
		05.1977.	05.2039.
		06.1977.	06.2039.
01.07.2039.	62,5 gadi	07.1977.	01.2040.
		08.1977.	02.2040.
		09.1977.	03.2040.
		10.1977.	04.2040.
		11.1977.	05.2040.
		12.1977.	06.2040.
01.07.2040.	63 gadi	01.1978.	01.2041.
		02.1978.	02.2041.
		03.1978.	03.2041.
		04.1978.	04.2041.
		05.1978.	05.2041.
		06.1978.	06.2041.
01.07.2041.	63,5 gadi	07.1978.	01.2042.
		08.1978.	02.2042.
		09.1978.	03.2042.
		10.1978.	04.2042.
		11.1978.	05.2042.
		12.1978.	06.2042.
01.07.2044.	64 gadi	01.1979.	01.2043.
		02.1979.	02.2043.
		03.1979.	03.2043.
		04.1979.	04.2043.
		05.1979.	05.2043.
		06.1979.	06.2043.
01.07.2043.	64,5 gadi	07.1979.	01.2044.
		08.1979.	02.2044.
		09.1979.	03.2044.
		10.1979.	04.2044.
		11.1979.	05.2044.
		12.1979.	06.2044.
01.07.2044.	65 gadi	01.1980.	01.2045.

Avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Izmantotie avoti:

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras mājas lapa – www.vsaa.gov.lv

Ministru kabineta mājas lapa – www.mk.gov.lv

LR tiesību aktu portāls - www.likumi.lv

Labklājība ministrijas mājas lapa – www.lm.gov.lv

Portāls – <https://www.elektrum.lv/>